

Adminisztratív teher mérése

Wiki tartalom	
Témakör	Teljesítmény-menedzsment a nem profitorientált szektorokban [id=10]
Wiki címe	Adminisztratív teher mérése [id=1009]
Wiki összefoglalása	A kiegészítő tananyag definiálja az adminisztratív teher fogalmát, és áttekinti az adminisztratív terhek csökkentésének főbb módszertani kérdéseit.
...	
Források	<p>Reducing Administrative Burdens in the European Union, Annex to the 3rd Strategic Review on Better Regulation, Commission Working Document, COM(2009) 16 final.</p> <p>HÉTFA Kutatóintézet (2010): Az adminisztratív terhek Magyarországon. http://hetfa.hu/wp-content/uploads/HSZH04_Adminterhek_Magyarorsz%C3%A1gon_ISSN.pdf</p> <p>Fibinger Anita, Lévai Zsuzsanna: Lakossági és közigazgatási szereplők adminisztratív terhei, KIM, http://hatasvizsgalat.kormany.hu/download/3/ef/70000/kozigatcs.pdf</p>
További információk
Kapcsolódó wiki szócikkek	Teljesítmény [id=107]; Mutatószám [id=103]; Komplex hatás [id=170]; Méltányosság [id=171]; A kormányzás teljesítménye [id=1008]
Szerzők	Révész Éva

Az üzleti életet terhelő szabályozások az utóbbi évtizedekben versenyképességi tényezőként jelentek meg. Az állami szabályozásnak való megfelelés költséges az üzleti életben, és ezen költségek egy része mellőzhető lehet, ezért az adminisztratív terhek csökkentése fontos prioritássá vált az EU-ban és az OECD tagországokban is.

Az adminisztratív terhek jellemzően a jogszabályokban foglalt adatszolgáltatási kötelezettségből erednek. Elvileg minden új jogszabály elfogadását meg kell(ene) előznie egy alapos hatáselemzésnek, és a jogszabály elfogadásával járó kötelezettségek költségeinek alacsonyabbnak kell lennie, mint a társadalmi hasznoknak. A körülmények azonban időről időre változnak, és bizonyos kötelezettségek elavulhatnak eredeti formájukban. Az új technológiai megoldások, különösen az e-kormányzati programok lehetőséget adnak az adminisztratív folyamatok egyszerűsítésére, ezzel jelentős időt és pénzt takaríthat meg minden érintett.

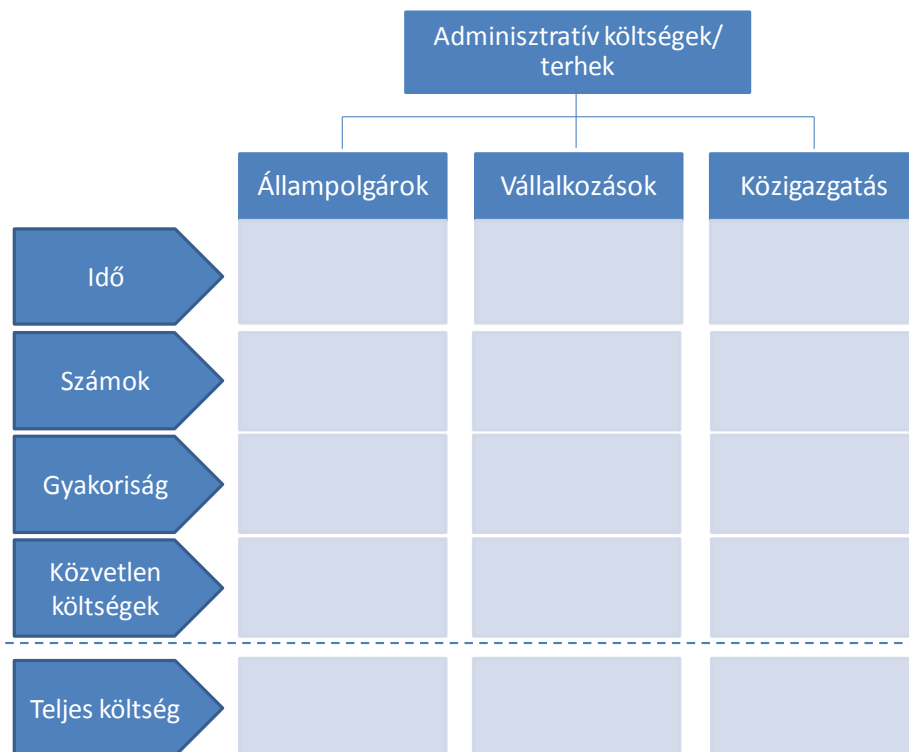
2007-ben az Európai Bizottság egy cselekvési programot hirdetett meg, amelynek célja a vállalkozások uniós jogszabályokból eredő adminisztratív terheinek csökkentése 25%-kal 2012-ig, és egyúttal arra ösztönözte a tagállamokat, hogy kezdeményezzenek hasonló programokat nemzeti szinten is. Ennek oka, hogy az adminisztratív költségek forrása lehet a nemzetközi jog, a közösségi jog, a nemzeti vagy éppen a regionális jog. Megosztott felelősségről van tehát szó, amely az Európai Unió intézményei és tagállamai között fenntartott partnerséget tesz szükségessé.

Adminisztratív költségek: a vállalkozásoknál, civil szervezeteknél, hatóságoknál vagy állampolgároknál jelentkező azon költségek, amelyek jogszabályokból eredő tájékoztatási kötelezettségükkel összefüggésben merülnek fel. Az adminisztratív költségek egy része nem kötelezően előírt jogszabályok alkalmazásából fakad, ide tartoznak például azon tevékenységek, amelyeket a szervezetek saját gazdálkodási céljaik érdekében végeznek. Vannak olyan adminisztratív tevékenységek, amelyeket a vállalkozások folytatnának akkor is, ha a jogszabályi kötelezettségeket megszüntetnék, mivel azok hozzáadott értéket képviselő tevékenységnek tekinthetők (ilyenek például a számvitel a vállalkozások számára). Az adminisztratív költségek harmadik csoportját jelentik az **adminisztratív terhek**: az állami szabályozásból fakadó azon adminisztratív tevékenységek tartoznak ebbe a kategóriába, amelyek megszűnnének a jogszabályi kötelezettség hiánya esetén.

Az adminisztratív terhek csökkentése, mint fontos kormányzati cél mellett számos közgazdasági érv sorolható fel. Az adminisztratív terhek csökkentése mérhető költségmegtakarítást jelent, amely növeli az érintett vállalkozások versenyképességét, növeli a piacok nyitottságát, átláthatóságát. Csökkenti továbbá az információs aszimmetria miatt jelentkező piaci hátrányokat, valamint mérsékli a szabályozási kudarcok kockázatát.

Az adminisztratív költségek és terhek főbb kategóriái

Az EU egyik első számú prioritása a vállalkozások terheinek csökkentése, és ehhez az ún. *Standard Költség Modellt (Standard Cost Model – SCM)* használják. Az SCM célja a jogszabályokban foglalt adatszolgáltatási kötelezettségek azonosítása, amelyek arra kötelezik a vállalatokat, hogy bizonyos számú információt bocsássanak a hatóságok vagy harmadik felek rendelkezésére. A vállalkozásokon túl azonban az állampolgárok és a közigazgatás adminisztratív terheinek csökkentése is fontos célkitűzés.



Az SCM módszertan alapján az adminisztratív költségek mértékét az alábbi tényezők befolyásolják:

- **Idő:** a jogszabályi kötelezettség teljesítéséhez szükséges idő csökkenthető (pl. kevesebb információ megadása szükséges, vagy könnyebb adatkezelés lehetséges e-kormányzati szolgáltatások által). Az üzleti szervezetek esetében az időigény pénzben is kifejezhető, amennyiben az átlagbért megszorozzák a jogszabály által előírt tevékenységek ellátásához szükséges idővel. Ha az adott tevékenység utazást is igényel, úgy az utazási idő is figyelembe vehető, ami jelentősen csökkenthető telekommunikációs technológiák vagy e-kormányzati szolgáltatások igénybe vételével.
- **Számok:** azon állampolgárok, vállalkozások és egyéb szervezetek száma, amelyek érintettek az adott jogszabály által. Az adminisztratív teher csökkenthető, ha a kötelezettségek csak a legfontosabb csoportokra irányulnak. Példa lehet erre a vállalkozások mérete szerinti differenciálás.
- **Gyakoriság:** az információs kötelezettség gyakorisága is csökkenthető. Fontos megjegyezni azonban, hogy bizonyos esetekben a jelentési kötelezettség gyakoriságának csökkentése nem arányosan csökkenti az ehhez szükséges időt: ha a jogszabály előírja az információgyűjtést, a szervezet ezt a tevékenységet folyamatosan fogja végezni, még ha jelentési kötelezettség kevésbé is gyakori.
- **Közvetlen költségek:** a jogszabályi kötelezettség ellátásához szükséges költségek szintén csökkenthetők (például utazási költségek, fizetett szakértők költségei, speciális eszközök).

Az üzleti szervezetek esetében a teljes költség többnyire pénzben kifejezhető. Állampolgárok esetében a pénzértékben való mérés kevésbé egyértelmű (pl. nem egyértelmű, hogy miképp számítható ki az időmegtakarítás, ugyanis nem tudjuk, hogy a megtakarított időt munkára / értékteremtő tevékenységekre használják-e vagy sem). Közigazgatás esetében a pénzértékben való mérés megalósítható.

Adminisztratív terhek csökkentése Magyarországon

Magyarországon a vállalkozások adminisztratív terhei igen jelentősek, az EU tagállamok átlaga feletti. A Deloitte Zrt 2010-ben közzétett tanulmánya szerint Magyarországon a vállalkozások adminisztratív költségei a GDP 10,5 százalékát teszik ki. Az elvégzett számítások szerint a teljes adminisztratív költség 2800 milliárd Ft, míg e költségeken belül a vállalkozások által „feleslegesnek” tartott adminisztratív terhek mintegy 800 milliárd forintot tesznek ki, ami a GDP 3,1 százaléka (az uniós átlag 1,9-2,6 százalék körüli). Az európai átlagot is meghaladó tehertételnek több kedvezőtlen következménye is van, kiemelten fontos azonban, a tisztességes piaci versenyfeltételeket és így a gazdasági növekedést korlátozó hatása.

Magyarországon – a tagállamok többségéhez hasonlóan – az EU prioritásaival összhangban a 2000-es évek első évtizedében megjelentek az üzleti életet sújtó adminisztratív terhek csökkentését célzó kezdeményezések. Egy 2008-as kormányhatározat a nemzeti szabályozásból adódó vállalkozói adminisztratív terhek 25 százalékos csökkentését célozta meg 2012. évi céldátummal (1058/2008 (IX. 9.) Kormányhatározat). A 2010-ben megjelent Új Széchenyi Terv szintén nagy hangsúlyt fektetett az adminisztratív terhek csökkentésére. 2011 novemberében került meghirdetésre az Egyszerű Állam program, amely 500 milliárd forintos vállalkozói megtakarítást célozott meg.

A Program a következő 10 beavatkozási területen jelöl ki konkrét tennivalókat, fogalmaz meg középtávú feladatokat és továbblépési irányokat:

1. Az adózáshoz kapcsolódó adminisztráció egyszerűsítése
2. A számviteli szabályozás egyszerűsítése
3. A hatósági tevékenységek adminisztrációs terheinek csökkentése
4. A fejlesztési célú pályázatokhoz és a közbeszerzésekhez kapcsolódó adminisztráció egyszerűsítése
5. Egyes ágazatokra vonatkozó szabályozás egyszerűsítése
6. Az államműködés elektronizálása
7. Beruházások engedélyezésének gyorsabbá és kiszámíthatóbbá tétele
8. Foglalkoztatás adminisztrációs költségeinek csökkentése
9. Vállalkozói jogérvényesítés feltételeinek javítása
10. Az adminisztratív terhek további folyamatos csökkentését elősegítő, rendszerszintű intézkedések

A vállalkozásokat sújtó adminisztratív terhek csökkentése mellett az *állampolgárok* adminisztratív terheinek mérséklése is egyre fontosabb célkitűzése lett mind az EU-nak, mind Magyarországnak. A szakirodalom a vállalkozások esetében különbséget tesz adminisztratív költségek és terhek között, azonban a lakosságra háruló adminisztratív terhek és adminisztratív költségek között nem tehető egyértelműen különbség. Lakossági adminisztratív terheknek nevezzük mindazon költségeket, amelyek a lakossági ügyfelek jogszabályokból eredő információs kötelezettségeiből fakadnak. Az adminisztratív teher nem csak a kötelezettségeknek való megfeleléshez, hanem a jogok gyakorlásához is kapcsolódhat (pl.: átmeneti segély folyósításához kapcsolódó adminisztratív kötelezettségek).

Ahhoz, hogy az állampolgárok megfeleljenek a jogszabályokból fakadó információs kötelezettségeiknek, jellemzően az alábbi tevékenységeket, feladatokat kell elvégezniük: adatszolgáltatás; engedély, juttatás vagy támogatás iránti kérelem benyújtása; azonosító iratok beszerzése; kifogás vagy fellebbezés, stb. Ezen információs kötelezettségek teljesítéséhez különböző adminisztrációs tevékenységeket (pl. információk beszerzése, formanyomtatványok kitöltése, számítások készítése, nyomtatás, postázás, utazás, stb) kell az állampolgároknak elvégezniük.

